

Schilders en Beeldhouwers

Grootheden: Schilders en Beeldhouwers

In deze presentatie komen de meest belangrijke schilders en beeldhouwers aan de orde; ze staan op volgorde van hun geboortejaar
In onderstaand tijdschema staan deze grootheden alvast aangegeven

De Middeleeuwen				De Vroeg- moderne Tijd		Moderne Tijd / Wer- 2000 na Chr.	
1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900
		1390-1441 Jan van Eyck					
		1450-1516 Jeroen Bosch					
			1525-1569 Pieter Bruegel de Oude				
			1565-1638 Pieter Bruegel de Jonge				
			1577-1640 Rubens			1803-1862 Barend Koekkoek	
			1583-1666 Frans Hals			1832-1883 Gustave Doré	
			1585-1634 Avercamp			1853-1890 Vincent van Gogh	
		1452-1509 Leonardo da Vinci		1596-1656 Jan van Goyen			
				1606-1669 Rembrandt / Ferdinand Bol			
		1471-1528 Albrecht Dürer		1625-1679 Jan Steen			
				1628-1682 Jacob van Ruysdael			
		1475-1564 Michelangelo		1632-1675 Vermeer			
				1637-1712 Jan van der Heyden			
				1571-1610 Caravaggio			
				1598-1680 Bernini			

De schilders en beeldhouwers tussen 1400 en 1500 leefden net vóór de tijd van de Reformatie
Dit was de tijd van de Karel de Stoute, Filips de Schone en Columbus
Daarna volgde de tijd van de Reformatie, 80-jarige Oorlog, Willem van Oranje, de Gouden Eeuw
In Europa regeerde het Heilige Roomse Rijk (Karel V en Filips II)

1390 - 1441 Jan van Eyck

Kunstschilder uit Brugge

In zijn tijd de meest beroemde schilder van Europa

"Uitvinder" van de olieverfschilderkunst

Verpersoonlijkte de overgang van bescheiden ambachtsman naar beroemd individu

Werd in 1422 hofschilder bij Jan van Beieren in Den Haag

Daarna hofschilder bij hertog Filips de Goede in Brugge

Had opdrachten van kooplieden, geestelijken en edellieden en ook nog uit kringen van de Bourgondische hertog

Zijn meest beroemde werk is *Het Lam Gods*, onderdeel van een groot altaarstuk (3,5 x 4,6 m)

Zie hiervoor de volgende sheet

Dit werk werd door Filips II van Spanje fel begeerd

Grote restauratie van de panelen in de afgelopen jaren

Slechts ongeveer 20 werken van Jan van Eyck zijn bewaard gebleven

Authentieke werken van hem zijn derhalve zeer zeldzaam

Enkele daarvan zijn te zien op de sheet na die van Het Lam Gods

***Het Lam Gods
(midden onder)***

***De aanbidding van
het Lam Gods***

Jan van Eyck

***Altaarstuk
(3,5 x 4,6 m)***

De bovenste panelen tonen van links naar rechts:

1. Adam; daarboven het offer van Kaïn en Abel
2. Zingende engelen
3. Maria
4. God op de troon
5. Johannes de Doper
6. Musicerende engelen
7. Eva; daarboven de moord van Kaïn op Abel

De onderste panelen, figuren op weg naar de aanbidding van het Lam, van links naar rechts:

1. De Rechtvaardige Rechters
2. De Ridders van Christus
3. De aanbidding van het Lam
4. De kluizenaars
5. De pelgrims op bedevaart.

De Annunciatie
"Boodschap aan Maria"

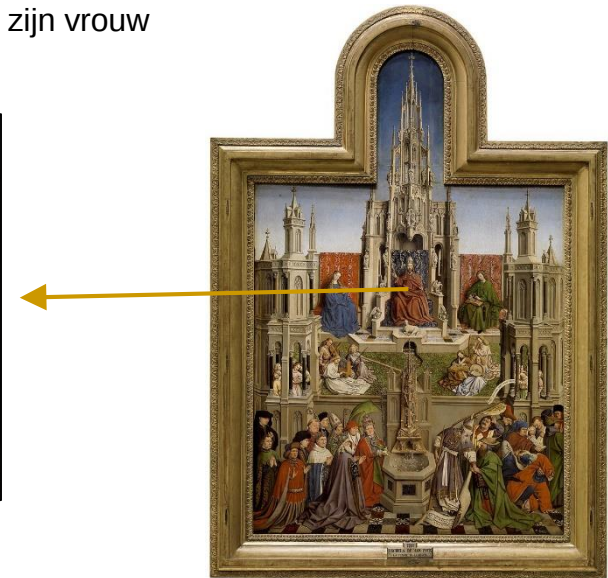
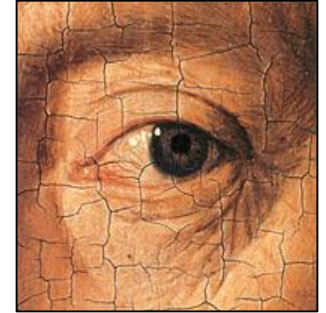
Portret van
Giovanni Arnolfini
en zijn vrouw

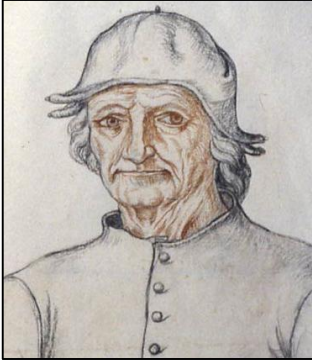
Christus op zijn troon
met het Lam Gods
aan zijn voeten

Nog enkele werken van Jan van Eyck

Grote mate van
gedetailleerdheid

De Levensbron

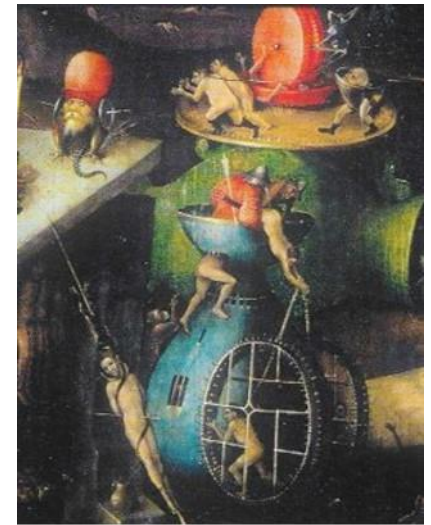

1450 - 1516 Jeroen Bosch

Kunstschilder uit Den Bosch, geboren als Jheronimus van Aken
Hij was "den duvelmakere", schilder van satirische voorstellingen
Kreeg opdrachten van vele vorstelijke personen (w.o. Filips de Schone)
In 2016 (500ste sterfdag) grootse tentoonstelling over hem

Jeroen schildert het verhaal van de lotgevallen van de mensen
Zij struikelen voortdurend tijdens hun leven op aarde
In de tijd tussen de schepping en het einde der tijden
Massaal bezwijken ze voor verleidingen van het kwade
Dit was de pessimistische visie in de tijd van Jeroen Bosch
Straks moeten allen voor de Goddelijke rechterstoel verschijnen

De schilderijen van Jeroen Bosch geven een beeld van de
aanwezige angst voor dood, duivel en hel, stellen de zondigheid
van de mensheid aan de kaak en waarschuwen tegen de
verleidingen in de wereld

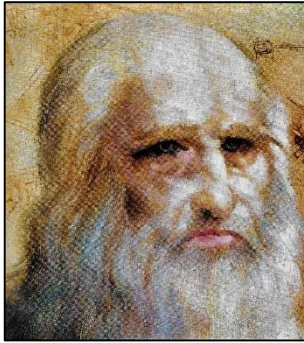

Jeroen Bosch
Detail schilderwijze

Kenmerkende schilderijen van hem: *De Tuin der Lusten* (zie volgende sheet),
De zeven hoofdzonden, *Het Laatste Oordeel* en *Verzoeking van de Heilige Antonius*

"Tuin der Lusten" van Jeroen Bosch

1452 - 1519 Leonardo da Vinci

Architect, uitvinder, ingenieur, filosoof, natuurkundige, scheikundige, anatomist, beeldhouwer, schrijver en schilder uit Vinci (Italië)

Schoolvoorbeeld van een genie en een homo universalis
(= een veelzijdig ontwikkeld mens met een atletisch lichaam, maar ook met een scherp verstand en veel bekwaamheden)

Leonardo werkte 17 jaar voor de Hertog van Milaan, 7 jaar voor de familie Borgia in Florence (als militair architect en ingenieur), werkte daarna 10 jaar in Milaan en Rome en vanaf 1516 voor koning Frans I van Frankrijk in het kasteel van Amboise in Frankrijk

Hij kreeg diverse opdrachten van de Kerk voor het vervaardigen van religieuze kunst

Slechts 17 van zijn doeken bleven bewaard
Beroemd zijn:

Mona Lisa (in Parijs),
Het Laatste Avondmaal (in Milaan),
De Annunciatie (aankondiging aan Maria),
Johannes de Doper
Doop van Christus

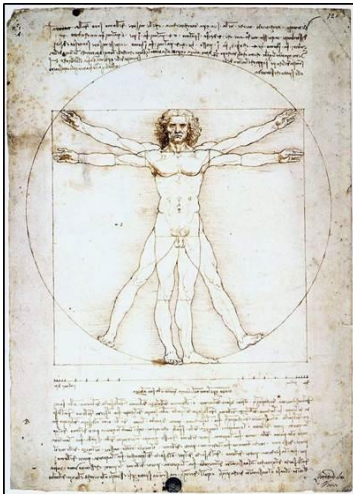

Andere vaardigheden van Leonardo da Vinci

Als wetenschapper deed hij veel empirisch onderzoek
Hij probeerde een verschijnsel te doorgronden door
het zo gedetailleerd mogelijk te beschrijven en te tekenen

De Codex van Leonardo

Verslag over gedachten en waarnemingen over water, rivier, zee,
steen, lucht en licht via schetsen, tekeningen en diagrammen
Thema's: architectuur, schilderkunst, anatomie en mechanica

De Vitruviusman van Leonardo da Vinci

Vergevorderde kennis over anatomie
via ontleden menselijke lichamen

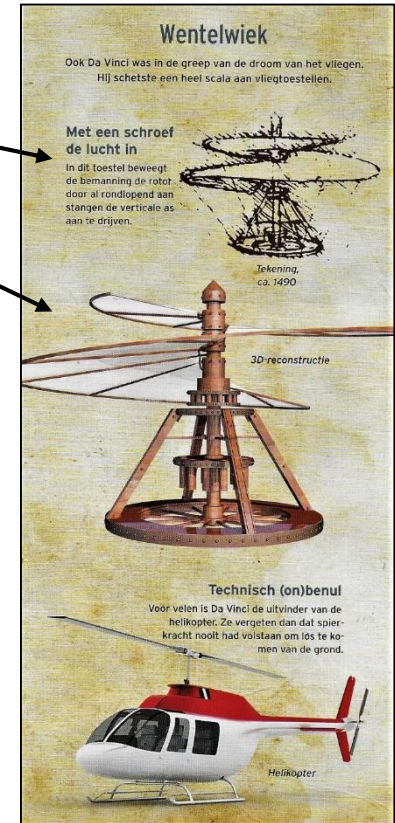
De "*Vitruviusman*" toont de lichaamsverhoudingen

Uitvinder van diverse apparaten
en machines en ontwerper bruggen

Leonardo bracht in veel gevallen zijn werken niet tot een einde

Ontwerp Leonardo

Latere
uitwerkingen

*Als wetenschapper/natuurkundige
komt Leonardo aan de orde bij de
paragraaf over Natuurkundigen*

1471 - 1528 Albrecht Dürer

Duits kunstschilder, tekenaar, maker van houtsneden en kopergravures, kunsttheoreticus en humanist

Parallele ontwikkeling boekdrukkunst en prentdrukkunst

Dürer specialiseerde zich in druktechnieken, met name kopergravures

Hij was veelzijdig: meesterlijke schilder, belangrijke graveur, meetkundige

Kreeg in Neurenberg opdrachten van Frederik III van Saksen ('de Wijze') en van de Duitse keizer Maximiliaan I van de Habsburgers

Had contact met Karel V en graveerde onder meer portretten van Frederik III van Saksen, van Philipp Melanchthon en van Erasmus

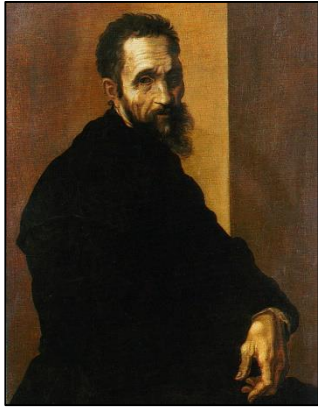
Dürer werd het meest bekend door zijn houtsneden

Enkele van zijn werken zijn: *Zelfportret* op 28-jarige leeftijd, *Jonge haas*, *Rozenkransfeest* (altaarstuk), *Adam en Eva*, *Melencolia I* (visie op melancholie) en *Ridder, Dood en Duivel*

Dürer ontwierp ook versterkingen voor steden en schreef een boek over diverse wapens

Albrecht Dürer Huis
in Neurenberg

1475 - 1564 Michelangelo Buonarroti

Italiaans kunstschilder, beeldhouwer, architect en dichter
Uit Caprese Michelangelo (Toscane); zijn vader was daar burgemeester
Vertrok als 16-jarige met zijn uitzonderlijke talenten naar Florence
Kreeg daar bescherming van de familie de Medici
Ging naar Bologna en trok in bij een edelman met wie hij de liefde voor de beeldende kunst en die voor de literatuur deelde
Michelangelo las hem voor uit het werk van de dichter Dante Alighieri

Vertrok daarna naar Rome en maakte zijn eerste Romeinse werken,
het beeld van *Bacchus* en de beroemde *Pietà*
Keerde nog 5 jaar terug naar Florence, maakte daar zijn beeld van *David*
Werd in 1505 door de paus naar Rome gehaald

Opdrachten waren onder meer:

- *Grafmonument* voor de paus (pas gereed in 1545), met het bekendste onderdeel het beeld van *Mozes*
- *Fresco's* op het plafond van de *Sixtijnse Kapel*, met *De Schepping van Adam* als bekendste onderdeel van het plafond
- *Het Laatste Oordeel* op de muur achter het altaar van de kapel

Veel commotie vanwege de vele naakte figuren in zijn schilderwerken
Het Concilie van Trente (1545-1563) vond de naaktheid niet aanvaardbaar

Standbeeld Michelangelo

1475 - 1564 Michelangelo Buonarroti (vervolg)

Michelangelo kreeg opdracht voor de nieuwbouw van de *Sint Pieter*
Hij was intussen al de zevende architect van dit moeizame project
Michelangelo keerde terug naar het eerste plan met een symmetrische ronde koepel

Michelangelo ontwierp de
herinrichting van het Capitoool
Het symetrisch plein (Piazza del
Campidoglio) en de grote trap
(de Cordonata)

Zie ook de afzonderlijke
presentatie "Michelangelo"

De werken van Michelangelo zijn groots en uitzonderlijk
Hij wordt beschouwd als een van de belangrijkste kunstenaars uit die tijd

Zijn laatste woorden waren "Ik geef mijn ziel terug in de hand
van God, mijn lijf aan de aarde en mijn bezit aan mijn familie"

Michelangelo bracht vele jaren door in Rome, in ieder geval ook zijn laatste 30 jaren

Invulling van de volgende schilders en beeldhouwers volgt nog:

**Bruegel sr. en jr. - Caravaggio - Rubens - Frans Hals -
Avercamp - Jan van Goyen - Bernini - Rembrandt -
Ferdinand Bol - Jan Steen - Jacob van Ruysdael -
Vermeer - Koekkoek - Jan van der Heyden -
Gustave Doré - Vincent van Gogh**